

Pirc Musar & Lemut Strle

ODVETNIŠKA DRUŽBA

USTAVNO SODIŠČE RS Št. Ps-1/22

Naš znak: 26-2022

USTAVNO SODIŠČE RS

Beethovnova ulica 10

SI-1001 Ljubljana

SPREJEMNA ŠT. 696668254

- OSEBNO

PREJETO 14-02-2022

- PO POŠTI

ODDANO NA POŠTO LJUBLJANA

- PO FAXU

DNE 10.2. 2022

2 KRAT 5 PRILOG Podpis:

Nasprotni udeleženeec:

SOCIALNI DEMOKRATI, Levstikova ulica 15, Ljubljana, mat. št. 5147484000, ki ga zastopa Dejan Levanič, zastopnik, in Odvetniška družba Pirc Musar & Lemut Strle s sedežem v Ljubljani

Pirc Musar & Lemut Strle

ODVETNIŠKA DRUŽBA o.p., d.o.o.

Likožarjeva 14, SI-1000 Ljubljana

Pobudnik:

VILJEM VILI KOVAČIČ, Na Straški vrh 26, Ljubljana

zaradi prepovedi delovanja politične
stranke in izbrisa stranke iz registra

ODGOVOR NA POBUDO

2-krat

priloge 2- krat

pooblastilo priloženo

Odvetniška družba Pirc Musar & Lemut Strle o.p., d.o.o., Likožarjeva 14, 1000 Ljubljana,
odvetnice: dr. Nataša Pirc Musar, mag. Rosana Lemut Strle, Ines Rostohar,
Alja Poljšak, Manca Trček, Ula Tomaduz, Katarina Emeršič Polić
telefonska številka: 01 235 50 30, davčna številka SI77958420,
matična številka 6743404000 (Okrožno sodišče v Ljubljani), TRR IBAN: SI56 0201 0026 1275 189, NLB d.d.,
osnovni kapital: 7.500 EUR, www.pirc-musar.si

Politična stranka Socialni demokrati (v nadaljevanju: *stranka, nasprotni udeleženec*) je dne 14. 1. 2022 prejela pobudo Viljema Vilija Kovačiča (v nadaljevanju: *pobudnik*) za ugotovitev neustavnosti in prepoved delovanja stranke z dne 30. 12. 2021 z dopisom naslovnega sodišča, da se lahko v roku 30 dni od prejema pobude o njej izjavi. Stranka po svojih pooblaščenih tako v postavljenem roku podaja

o d g o v o r

na pobudo za oceno protiustavnosti delovanja politične stranke in naslovnemu sodišču

p r e d l a g a,

da pobudo na podlagi 2. odstavka 26. člena Zakona o ustavnem sodišču (v nadaljevanju: *ZUstS*) kot očitno neutemeljeno zavrne, podredno pa, da ugotovi, da delovanje stranke ni v nasprotju z Ustavo RS, delovanja politične stranke ne prepove in ne odredi izbrisa politične stranke iz registra, v obeh primerih pa stranki povrne stroške predmetnega postopka po priloženem stroškovniku.

O b r a z l o ž i t e v:

I. Glede pravnega interesa

Nasprotni udeleženec uvodoma iz previdnosti pripominja, da mu je bila pobuda s strani Ustavnega sodišča RS najverjetneje vročena v nepopolni obliki oziroma kopiji. Tretja stran pobude se namreč konča z besedilom »*Vsaka generacija doživi vsaj eno*«, pri čemer so pod črto navedene opombe od 3 do 7, četrta, torej naslednja stran, pa se začne z besedilom »*bodo volivci se priključili obstoječim strankam*«. **Zaradi vsebinskega neskladja besedila na straneh, kjer bi se besedilo oziroma vsebina morala nadaljevati, je nasprotni udeleženec mnenja, da mu morda ni bilo vročeno celotno besedilo pobude, zato si pridržuje pravico, da se bo do morebiti manjkajočega besedila izjasnil, ko mu bo slednje pravilno vročeno, saj mu bo lahko le na ta način zagotovljena pravica do izjave iz 22. člena Ustave, ki stranki daje možnost izjave o celotnem procesnem gradivu, ki je v sodnem spisu in ki lahko vpliva na odločitev sodišča.**

Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil, lahko da, kdor izkaže pravni interes ob vložitvi pobude. Pravni interes je podan, če predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj. Navedeni določbi 1. in 2. odstavka 24. člena ZUstS se sicer nanašata na postopek ocene ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih

pooblastil (IV. poglavje ZUstS), vendar je treba omenjeni postopek na podlagi določbe 49. člena ZUstS uporabiti tudi v postopku odločanja o protiustavnosti aktov in delovanja političnih strank, saj v VIII. poglavju ZUstS, ki ta postopek ureja, slednji ni natančneje urejen, predvsem pa ni urejen drugače.

2. odstavek 24. b člena ZUstS določa, da mora pobuda poleg podatkov iz 1. odstavka istega člena vsebovati še podatke, iz katerih je razvidno, da izpodbijani predpis neposredno posega v pobudnikove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj, in dokazilo o pobudnikovem pravnem statusu, kadar vlagatelj ni fizična oseba. Pobudnik mora predložiti tudi ustrezne listine, na katere se sklicuje za utemeljitev svojega pravnega interesa. V primeru presoje ustavnosti delovanja politične stranke je treba to določbo *mutatis mutandis* razlagati na način, da mora pobudnik v pobudi navesti, zakaj delovanje politične stranke neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma njegov pravni položaj, torej da izkaže pravni interes za vložitev pobude, kot je to določeno v že zgoraj omenjenem 1. in 2. odstavku 24. člena ZUstS. Tudi samo Ustavno sodišče RS je v svojem sklepu št. Ps-1/00 z dne 15. 6. 2000 zavzelo stališče, da »splošen in abstrakten interes ne zadošča. Ugoditev pobudnikovemu predlogu mora privedi do spremembe njegovega pravnega položaja (tako npr. v sklepih št. U-I-72/97 z dne 16. 10. 1997 - OdlUS VI, 129 in št. U-I-156/97 z dne 17. 6. 1998 - OdlUS VII, 134). Glede na to bi bil pobudnikov pravni interes za vložitev pobude podan, če bi delovanje politične stranke, katerega oceno predlaga, neposredno posegalo v njegove pravice, pravne interese ali pravni položaj.« V vseh primerih, ko lahko po ZUstS začnejo postopek posamezniki, je njihova legitimacija vezana na zaščito njihovih pravic.¹

Pobudnik v konkretnem primeru svojega pravnega interesa sploh ne navaja in utemeljuje. Niti z eno samo besedico ne omeni, kako naj bi domnevno protiustavno delovanje stranke poseglo v njegove pravice, pravne interese oz. pravni položaj. Splošno in v celoti pavšalno zatrjevanje »tveganja za demokracijo in mir v Sloveniji« pač ne zadostuje. Ustavno sodišče je v že zgoraj omenjenem sklepu zapisalo, da »čeprav je spoštovanje Ustave s strani političnih strank pri vseh njihovih ravnanjih in vsem delovanju bistvenega pomena za funkcioniranje demokratične države, pa konkretno očitano dejanje ne posega v pravni položaj pobudnika, tudi kot volilca ne. Svoj interes, kakor ga opisuje v pobudi, lahko uveljavi v kateri od strank, preko instituta civilne družbe in na volitvah v Državni zbor.«

II. Glede protiustavnosti delovanja nasprotnega udeleženca

¹ Prim. F. Testen: Komentar Ustave Republike Slovenije – Protiustavnost aktov in delovanja političnih strank, E-kurs: 2002.

V 160. členu Ustave RS, ki ureja pristojnosti Ustavnega sodišča RS, je v deseti alineji določeno, da lahko slednje med drugim odloča tudi o protiustavnosti aktov in delovanja političnih strank. Prepoved je pravno realizirana šele v 3. in 4. odstavku 68. člena ZUstS, ki določa možne sankcije zoper takšno delovanje.² Ustavno sodišče je že večkrat odločalo o pobudah za oceno protiustavnosti aktov in delovanja političnih strank, vendar so bile te zavrnjene kot očitno neutemeljene oziroma je bil postopek ustavljen ali pa je bila pobuda zavržena zaradi pomanjkanja procesnih predpostavk. Glede same vsebine »neustavnosti delovanja«, ki v Ustavi RS sicer ni opredeljena, je Ustavno sodišče RS že zavzelo stališče, da mora biti razlaga tega pojma tolerantna in v skladu z načelom proporcionalnosti. **Po ustavnosodni praksi namreč ne zadošča, če neko združenje ne priznava ustavnega reda ali ga odklanja oziroma mu nasprotuje. Potrebno je aktivno nastopanje z namenom uničiti (odstraniti) veljavni ustavni red, pri čemer je treba dokazati resno nevarnost ogrožanja temeljnih predpostavk svobodne demokratične družbe. Četudi bi neka stranka na ustavno dopusten način propagirala Ustavi sovražne oziroma nasprotno cilje, bi še vedno delovala v okviru ustavno dopustne tolerance.**³

Pobudnik stranki očita, da se ni distancirala od komunističnih strank totalitarnih režimov (od »zločinskih« Komunistične partije, Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije), ampak prav nasprotno – da je podporo načelom komunizma jasno izražala. Pri tem se sklicuje na izjavo poslanca stranke Marka Koprivca, ki je leta 2019 izjavil, da so Socialni demokrati ponosni nasledniki Zveze komunistov. Vodstvo stranke in člani naj bi ob dogodkih, predvsem dogodkih stranke, pogosto prikazovali »simbole Komunistične partije, Zveze komunistov, fotografije diktatorja Tita, zastave bivše komunistične Socialistične republike Slovenije z rdečo zvezdo, zastave SFRJ, uniforme pionirjev in ostale simbole totalitarizma«. Predsednica stranke Tanja Fajon in nekdanji predsednik Dejan Židan naj bi se priklonila Borisu Kidriču, predsedniku komunistične vlade v času najhujših zločinov po drugi svetovni vojni. Pri tem se pobudnik sklicuje na odločitev nemškega zveznega ustavnega sodišča, s katerim je to prepovedalo komunistično stranko, in nedavno odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: *ESČP*) v zadevi Organizacijski in registracijski odbor Romunske komunistične partije (v nadaljevanju: *RKP*) proti Romuniji (št. 20401/15), s katero je to zavrnilo pritožbo zoper zavrnitev registracije romunske komunistične stranke.

Niti sodna praksa nemškega zveznega ustavnega sodišča (v nadaljevanju: *ZUS*) niti sodba *ESČP* v konkretni zadevi nista uporabljivi, saj so bistvene okoliščine povsem drugačne. V sodbi o prepovedi komunistične stranke je *ZUS* poudarilo, da za neustavnost stranke ni dovolj, da »zavrača

² Prim. F. Testen: Komentar Ustave Republike Slovenije – Protiustavnost aktov in delovanja političnih strank, E-kurs: 2002.

³ Prav tam, enako tudi odločba Ustavnega sodišča RS Up-301/96 z dne 15. 1. 1998.

najvišje vrednote ustavnega reda, temeljna ustavna načela svobodne demokratične ureditve«, ampak mora tudi zavzeti »aktivno borbena, agresivno držo proti obstoječemu redu, sistematično mora vplivati na ta red in v nadaljevanju želei ta red odstraniti«. ⁴ Odklanjanje demokratičnega pravnega reda po stališču ZUS torej ne zadostuje za prepoved delovanja stranke, ampak mora biti izkazano aktivno agresivno delovanje z namenom rušenja demokratične ureditve, dejanska nevarnost pa se v tedanji sodni praksi ni zahtevala. Iz konkretne pobude je jasno, da pobudnik česa takega niti ne zatrjuje, prikazovanje simbolov in zastave ter izkazovanje časti nekoč pomembnim političnim osebnostim pa tega tudi ne more predstavljati, kot bo podrobneje pojasnjeno v nadaljevanju. Tudi sicer pa je ZUS svojo sodno prakso glede prepovedi političnih strank v sodbi zoper nemško nacionaldemokratsko stranko dodatno razvilo in zaostriilo merila za prepoved političnih strank. Tako **ne zadošča več zgolj nasprotovanje svobodni in demokratični ureditvi ter aktivno borbena in agresivno ravnanje proti njej, temveč mora biti podano tudi »sistematično ravnanje v smislu kvalificiranih priprav za vpliv ali odstranitve svobodne demokratične temeljne ureditve ali ogrožitve položaja Zvezne republike Nemčije**«. Sodišče je zapisalo, da morajo »obstajati konkretne oporne točke, na podlagi katerih je mogoče vsaj z verjetnostjo sklepati, da bi ravnanje stranke, uperjeno proti dobrinam, varovanim na temelju člena 21/II Temeljnega zakona, lahko bilo uspešno«. ⁵ Več kot očitno je torej, da **konkretni primer ne izpolnjuje pogojev za prepoved politične stranke, kot so vzpostavljeni v nemški ustavnosodni praksi**.

Nadalje je treba izpostaviti, da tudi odločitev ESČP v zadevi RKP proti Rominiji po mnenju nasprotnega udeleženca v konkretni zadevi ni uporabljiva. **Romunska komunistična stranka namreč ni zadostila niti formalnim zahtevam glede registracije stranke**, ki jih predvideva romunski nacionalni zakon, saj ni odprla bančnega računa, ni vodila seznama članov stranke in tudi spoštovala načina delovanja na nacionalni oziroma lokalni ravni. Pritožbo stranke je ESČP tako moralo zavrniti že iz tega razloga. Postavilo se je na stališče, da je imel pritožnik možnost odprave vseh formalnih pomanjkljivosti oziroma vložitev nove vloge za registracijo in da so bili razlogi, ki so jih nacionalna sodišča uporabila za zavrnitev vloge za registracijo, »ustrezni in zadostni« ter »sorazmerni z legitimnim ciljem, ki se zasleduje«. Glede vsebinskih razlogov v zvezi s statutom in programom stranke je ESČP menilo, da vsebujeta nejasne in splošne določbe, ki ignorirajo demokratične vrednote in družbenopolitični razvoj države po letu 1989, ter da dokumenta dovoljujeta dejanja totalitarne in ekstremistične narave, ki bi lahko ogrozila nacionalno varnost in predstavljajo nevarnost za demokratične vrednote. **Glede na navedene določbe strankinih dokumentov je sodišče stranki tudi očitalo, da se ni oddaljila od nekdanje romunske komunistične partije, vendar to samo po sebi ni bil nosilni razlog za zavrnitev**

⁴ Sodba ZUS št. Az. 1BvB 2/51 z dne 16. 8. 1956, povzeto po R. Dacar: Prepoved politične stranke, Ljubljana, 2019.

⁵ Sodba ZUS št. 2 Bvb 1/13 z dne 17. 1. 2017, povzeto po R. Dacar: Prepoved politične stranke, Ljubljana, 2019.

pritožbe. ESČP je ob tem izrecno poudarilo, da »zgodovinski kontekst, ki ga zaznamujeta izkušnja totalitarnega komunizma v Romuniji ali marksistična ideologija, sam po sebi ne more upravičiti potrebe po vmešavanju v delovanje politične stranke«. ⁶ **V konkretni zadevi niti statut niti program nasprotnega udeleženca ne nasprotujeta demokratični pravni ureditvi in ne dovoljujeta dejanj totalitarne, ekstremistične ali celo teroristične narave, ki bi bila usmerjena v rušenje ustavnega reda Republike Slovenije, zato omenjena sodba ESČP za konkretni primer, ob bistveno drugačnih dejanskih okoliščinah, ni uporabljiva.**

Tudi sicer pa je ESČP v zadevah *Refah Partisi in drugi proti Turčiji* ter *Gorzelik in drugi proti Poljski* že zavzelo stališče, da je tako restriktiven poseg države, kot je prepoved politične stranke, skladen s konvencijo samo, če ima država za ukrepanje podlago v zakonodaji, če se zasleduje legitimen cilj in če je ukrep nujno potreben v demokratični družbi. Nevarnost za obstoj demokracije oziroma grožnja demokratični družbeni ureditvi morata biti zadostno dokazana in neizogibna, torej realna.⁷

Slovenija ne pozna ureditve, tako kot zgoraj omenjena Romunija, po kateri bi bile določene politične stranke prepovedane. Zakon o političnih strankah (v nadaljevanju: *ZPolS*) nima določb, na podlagi katerih bi bile stranke, ki se ne distancirajo od kakršnih koli totalitarnih režimov, prepovedane ali bi bilo kakor koli ovirano njihovo delovanje. Registrski organ, Ministrstvo RS za notranje zadeve, zavrne vpis stranke v register, če ugotovi, da niso izpolnjeni pogoji iz *ZPolS* za vpis stranke v register (13. člena *ZPolS*), stranko pa lahko izbriše iz registra zgolj na podlagi odločbe ustavnega sodišča ali če sodišče v celoti odpravi odločbo o vpisu stranke v register (1. odstavek 17. člena *ZPolS*). Prav tako lahko registrski organ začne postopek za izbris stranke iz registra na podlagi zahteve stranke same, če ugotovi, da je bil vpis stranke v register opravljen na podlagi neresničnih podatkov, ali če ugotovi, da stranka dvakrat zaporedoma ne sodeluje vsaj na enih izmed volitev v državni zbor, v organe lokalne skupnosti ali v Evropski parlament. Pogoj za registracijo stranke v skladu z 2. odstavkom 10. člena *ZPolS* je predložitev 200 (veljavnih) ustanovnih izjav, statut in program stranke, zapisnik ustanovnega zbora oziroma sestanka ali kongresa z navedbo izvoljenih organov stranke in funkcionarja, ki v skladu s statutom predstavlja oziroma zastopa stranko kot odgovorna oseba ter grafično upodobitev znaka stranke (v barvni in črnobeli tehniki z legendo barv). *ZPolS* na nobenem mestu ne določa, kakšne formalne in vsebinske sestavine bi moral imeti program stranke, ki določa njeno realno delovanje, niti ni določeno, da bi stranka v svojem programu morala spoštovati demokratični pravni red ali načela pravne države. Po mnenju nasprotnega udeleženca slednje sicer izhaja že iz razlage določb 1. in 2.

⁶ Sodba RKP proti Romuniji, št. 20401/15 z dne 30. 11. 2021, 13. točka obrazložitve.

⁷ Povzeto po Z. Čibej: Ustavnosodna prepoved delovanja politične stranke – v imenu demokracije, v: *Revus – Revija za ustavno teorijo in filozofijo prava* 2 – 2004, str. 184–195.

člena Ustave RS, po katerih je Slovenija demokratična republika ter pravna in socialna država. Pri odločanju o vpisu politične stranke lahko torej registrski organ ugotavlja le, ali politična stranka izpolnjuje z zakonom predpisane formalne pogoje, odločanje o izpolnjevanju vsebinskih pogojev pa je v izključni pristojnosti ustavnega sodišča. Zavrnitev vpisa na podlagi domnevno neustavnih aktov oziroma domnevno nameravanega neustavnega delovanja bi namreč po vsebini pomenila *de facto* prepoved delovanja politične stranke. Prav zato je Ustavno sodišče RS ob odločanju o ustavni pritožbi razveljavilo tedaj veljaven 4. odstavek 3. člena ZPolS, ki je predstavljal pravno podlago za odločanje registrskega organa o vprašanju ustavnosti programa politične stranke kot pogoju za za vpis stranke v register.⁸

Prav tako je v zadevi ESČP *RKP proti Romuniji* šlo šele za registracijo stranke in ne za stranko, ki bi že delovala, in je zadeva že s tega vidika bistveno različna od konkretne. Prav tako ne drži navedba pobudnika, da dejstvo, da v primeru nasprotnega udeleženca ne gre za registracijo politične stranke, ampak za že obstoječo stranko, ni relevantno. Nasprotni udeleženec je uveljavljena politična stranka, ki je nastala z združitvijo levih, socialdemokratskih in socialističnih strank 29. maja 1993, ko so se v Združeno listo socialnih demokratov združile takratna Socialdemokratska prenova, Delavska stranka, Socialdemokratska unija in skupini iz Socialistične stranke Slovenije in DeSUS. Na svojem 5. kongresu 2. aprila 2005 se je stranka preimenovala v Socialne demokrate. Z zmago na volitvah 2008, na pragu največje gospodarske in finančne krize po 2. svetovni vojni, je stranka prvič v demokratični zgodovini Slovenije sestavila socialdemokratsko vlado.

Nasprotni udeleženec je aktivno sodeloval pri oblikovanju ustavnega reda Republike Slovenije, najprej z vodilno vlogo pri sprejemanju ustavnih dopolnil v letu 1989, ki so omogočili miren prehod v demokracijo in prve večstrankarske volitve, s podporo plebiscitu in razglasitvi neodvisnosti Republike Slovenije s sprejemom temeljne ustavne listine leta 1991, nato pa z aktivno podporo pripravi in sprejemu nove Ustave Republike Slovenije leta 1992. Nasprotni udeleženec nikoli ni nasprotoval Ustavi in tudi ni poskušal spremeniti ustavnega reda, vsa dosedanja ravnanja nasprotnega udeleženca dokazujejo, da je ustavni red, utemeljen na demokraciji, spoštovanju človekovih pravic in svoboščin ter drugih ustavnih vrednotah, aktivno soustvarjal. Vse od sprejema nove Ustave Republike Slovenije nasprotni udeleženec zagovarja in uresničuje vrednote kot so solidarnost, svoboda, strpnost, demokracija, človekove pravice in trajnostni razvoj, ki se uresničujejo skozi varstvo socialnih, ekonomskih in političnih pravic, zavzemanje za enakost in enakopravnost spolov, upor slovenskega naroda zoper nacizem in fašizem ter prizadevanje za razvoj človekovih pravic in mednarodnega prava, kot to izhaja z njene spletne strani. To izhaja

⁸ Prim. F. Testen: Komentar Ustave Republike Slovenije – Protiustavnost aktov in delovanja političnih strank, E-kurs: 2002, odločba Ustavnega sodišča RS Up-301/96 z dne 15. 1. 1998.

tudi iz samega programa politične stranke, ugotovitve njegove protiustavnosti pa pobudnik niti ne zahteva. Ne glede na identičen način delovanja od ustavnovitve oziroma pravnega nasledstva stranke dalje, delovanje stranke ni bilo sporno, zato ni videti objektivnih razlogov, da bi bilo sporno sedaj. Kot je splošno znano, se bližajo parlamentarne volitve in očitno je, da pobudnik želi nasprotnemu udeležencu preprečiti, da bi na volitvah lahko sodeloval, oziroma z vloženo pobudo vnaprej diskreditirati stranko v javnosti.

Nadalje ne držijo navedbe, da se stranka ni nikoli distancirala od totalitarnih režimov. Iz samih vrednot, ki jih stranka zasleduje, izhaja, da so to vrednote, ki se zavzemajo za demokratično družbeno ureditev in nimajo s totalitarnimi režimi ničesar skupnega. Pri tem je pomembno, da je bila vloga Zveze komunistov Slovenije v osemdesetih letih 20. stoletja bistveno drugačna od ravnanj komunističnih partij v vzhodnoevropskih državah. Zveza komunistov Slovenije je bila ob civilni družbi pomemben generator družbenih in demokratičnih sprememb, še posebej po letu 1986, ko je njeno vodenje na čelu CK ZKS prevzel Milan Kučan in drugi prenovitelji, ki so znotraj partije načrtovali in spodbujali uvajanje demokracije, pluralizma, človekovih pravic in socialdemokratizacijo same zveze komunistov. Zveza komunistov je bila v Sloveniji dejavnik demokratičnih sprememb, kar je zgodovinsko dokazano z demokratizacijo družbenega življenja, svobodnejšo javno razpravo, pa tudi s sprejemom ustavnih dopolnil k Ustavi Socialistične republike Slovenije leta 1989, ki so omogočila sestop z oblasti in prve večstrankarske volitve. To niso bila ravnanja pod pritiskom, ampak zavestna reformna prizadevanja takratne Zveze komunistov. Prav te okoliščine so ustvarile pomemben moralni kapital, ki je ZKS – Stranki demokratične prenove na prvih demokratičnih volitvah prinesel celo relativno zmago in legitimnost za sooblikovanje demokratičnega političnega življenja. Že iz navedenega je jasno, da se je stranka že pred prvimi demokratičnimi volitvami zavezala k demokratičnemu programu in evropskemu povezovanju ter se distancirala od nekdanjega režima.

Sicer pa tudi poročilo Beneške komisije poudarja, da zgolj mirno prizadevanje za spremembo ustavnega reda ali nasprotovanje temu redu (ki pa v konkretnem primeru ni podano in dokazano!) še ne zadostuje za prepoved politične stranke. Stranka mora zagovarjati uporabo nasilja kot sredstva za spreminjanje demokratičnega pravnega reda in s tem spodbujati pravice in obvezosti, ki jih ustava predvideva. Prav tako morajo biti podani dokazi, da delovanje politične stranke dejansko in neposredno ogroža demokracijo in temeljne človekove pravice in svoboščine,⁹ kar pa v konkretni zadevi ni podano.

⁹ European Commission for democracy through law: Guidelines on prohibition and dissolution of political parties and analogous measures, 1999. Dostopno na [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2000\)001-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2000)001-e) (27. 1. 2022).

Pobudnik pogostega prikazovanja »simbolov Komunistične partije, Zveze komunistov, fotografije diktatorja Tita, zastave bivše komunistične Socialistične republike Slovenije z rdečo zvezdo, zastave SFRJ, uniforme pionirjev in ostale simbole totalitarizma« z ničemer ne izkaže. ESČP se je v primeru *Vajnai proti Madžarski* že opredelilo do prepovedi nošenja rdeče peterokrake zvezde. Med drugim je sodišče v sodbi zapisalo, da bi generalna prepoved takih simbolov lahko vodila v prepoved tudi v primerih, ko je okoliščine njihove rabe ne bi utemeljevale. Rdeča zvezda namreč ne predstavlja komunistične totalitarne vladavine, kot skuša to prikazati pobudnik, temveč tudi mednarodno delavsko gibanje, ki se bori za pravičnejšo družbo, pa tudi določene legalne politične stranke, ki delujejo v različnih državah članicah. Nošenje rdeče zvezde tudi ne pomeni *a priori* identifikacije s totalitarnimi idejami, zlasti, ker jo je v konkretnem primeru *Vajnai proti Madžarski* pritožnik nosil na zakonito organiziranih mirnih demonstracijah kot podpredsednik registrirane leve politične stranke in nima nobenih znanih namenov, da v madžarskem političnem življenju deluje v nasprotju z načeli pravne države (rule of law). Podobno se je ESČP opredelilo tudi v primeru *Fratanolo proti Madžarski*, kjer je sodbo utemeljilo na načelih primera *Vajnai*, saj so bile okoliščine podobne.¹⁰

Pobudnik ne uspe pojasniti, zakaj sploh meni, da naj bi »nedistanciranje« od komunističnih strank (po njegovi oceni) totalitarnih režimov kot tako sploh bilo v nasprotju s slovenskim ustavnim redom, še toliko bolj upoštevajoč dejstvo, da se stranki ne očitajo nobena konkretna ravnanja, s katerimi naj bi vsaj potencialno ogrožala obstoj in delovanje slovenske demokratične ureditve. Poklon Francu Rozmanu Stanetu in Borisu Kidriču pa nikakor ne more pomeniti podpore komunističnim totalitarnim režimom. Franc Rozman Stane je pomembna zgodovinska osebnost Narodnoosvobodilnega boja, nenazadnje je po njem poimenovana celo vojašnica Slovenske vojske v Celju, kot to izhaja iz izpisa s spletne strani Slovenske vojske. Če bi šlo za »krvnika slovenskega naroda«, kot je navedeno v članku Nove24TV, na katerega se sklicuje pobudnik, brez dvoma po njem ne bi bila poimenovana ena največjih slovenskih vojašnic. Francu Rozmanu Stanetu in soborcem je tudi postavljen spomenik v Lokvah pri Črnomlju, ki je celo vpisan v register kulturne dediščine pri Zavodu RS za varstvo kulturne dediščine pod št. 9385, kot to izhaja iz izpisa s spletne strani Kamra – Digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin, kar brez dvoma kaže, da je tudi slovenska država priznala pomembnost njegovega delovanja.

Enako kot Franc Rozman Stane je bil pomembna zgodovinska osebnost tudi Boris Kidrič. Njegov spomenik stoji na ploščadi pred Cankarjevim domom ob vzhodni strani Prešernove ceste, celo v neposredni bližini vladne palače. Kot izhaja iz izpisa z Google Zemljevidov je v Sloveniji po Borisu Kidriču poimenovanih več ulic in cest. Vse to kaže, da je na nacionalnem nivoju, v

¹⁰ M. Križaj, J. Blažič: Pripoved simbolov totalitarnih režimov – Primerjalni pregled. Ljubljana: Državni zbor RS, 2019.

Sloveniji, ki je demokratična republika, Boris Kidrič prepoznan kot tako pomemben akter (novejše) zgodovine, da se mu čast izkazuje tudi s poimenovanjem po njem in postavljanjem kipov.

Končno pa je treba tudi pojasniti, da komunizem ne pomeni *a priori* totalitarnega režima. V skladu z jezikovno razlago iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je komunizem *načeloma brezrazredna gospodarsko-družbena ureditev, ki temelji na podružbljenju proizvodnih sredstev, želji po odpravi izkoriščanja in delitvi dobrin po potrebah*. V skladu s to definicijo je treba tudi razlagati v pobudi izpostavljene besede Marka Koprivca, da so Socialni demokrati ponosni nasledniki zveze komunistov. Teh besed ne gre razlagati v smislu, da se s tem povečuje po mnenju nekaterih pripadnikov desnega političnega pola komunistični totalitarni režim v nekdanji Jugoslaviji, temveč da stranka deluje v skladu z zavezo, ki jo je Zveza komunistov Slovenije – Stranka demokratične preнове podala že leta 1990 in se s tem distancirala od nekdanjega režima ter da temelji na tradicionalnih socialističnih vredotah, ki pa s totalitarnimi sistemi nimajo nobene povezave. Tudi iz samega nadaljevanja izjave poslanca Koprivca, kot je razvidna z vpogleda na spletno stran Nove24TV, kar je kot dokaz predlagal pobudnik in ki je v predmetni pobudi povsem izvzeta iz konteksta, je razvidno, da je poslanec v nadaljevanju izrecno povedal, da so Socialni demokrati kot ponosni nasledniki Zveze komunistov leta 1996 sprejeli deklaracijo, kjer jasno in nedvoumno obsojajo povojne poboje, ki so bili zločin. Celotna izjava, na katero se sklicuje pobudnik, sama po sebi predstavlja distanciranje stranke od tistega, kar je bilo v zvezi z delovanjem Zvezo komunistov Jugoslavije najslabšega oziroma zavržnega, zato je najmanj nenavadno, da jo pobudnik predstavlja kot dokaz nedistanciranja stranke od komunističnih režimov totalitarnih sistemov. Očitno izjave ni poslušal do konca ali pa je ni dobro razumel.

Nadalje je treba še izpostaviti, da politične stranke odgovarjajo za ravnanje svojih članov samo, če obstajajo dokazi, da so člani delovali s strankino pomočjo ali da je bilo njihovo ravnanje posledica programa stranke ali njenih političnih ciljev.¹¹ Zgolj dejstvo, da je poslanec Koprivc član stranke, še ne zadošča za tovrsten zaključek, pobudnik pa prav tako ne izkaže navodila stranke, da bi poslanec v njenem imenu moral podati predmetno izjavo, še manj pa izkaže, da je bila njegova izjava v skladu s programom stranke in njeno politično agendo.

Dokaz:

- Statut Socialnih demokratov,
- Program Socialnih demokratov,

¹¹ European Commission for democracy through law: Guidelines on prohibition and dissolution of political parties and analogous measures, 1999. Dostopno na

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2000\)001-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2000)001-e) (27. 1. 2022).

- izpis s spletne strani Socialnih demokratov o stranki sami,
- izpis s spletne strani Slovenske vojske o Vojašnici Franca Rozmana Staneta,
- izpis s spletne strani Kamra – Digitalizirana kulturna dediščina slovenskih pokrajin za spomenik Francu Rozmanu Stanetu,
- izpis z Google Zemljevidov za Kidričevo ulico/cesto,
- izpis iz SSKJ za geslo *komunizem*.

III. Predlog za prednostno obravnavo

Kot je splošno znano in kot je bilo poročano v medijih, primeroma to izhaja iz članka časnika Delo z naslovom *Pahor vztraja pri prvem možnem datumu* z dne 9. 1. 2021, bo predsednik države Borut Pahor parlamentarne volitve razpisal na prvi možni datum, ki je 24. 4. 2022. Glede na to, da so volitve oddaljene manj kot tri mesece in da bo stranka na volitvah sodelovala, mora v zvezi s tem opravljati številna dejanja, nenazadnje sodelovati v volilni kampanji, ki se začne najprej 30 dni pred dnem glasovanja in se kočna najpozneje 24 ur pred dnem glasovanja, ko nastopi t.i. volilni molk.

Glede na navedeno stranka Ustavnemu sodišču RS predlaga, da zaradi priprav stranke na volitve o zadevi odloča absolutno prednostno. V nasprotnem primeru bo namreč stranki zaradi na podlagi povsem neutemeljene predmetne pobude in posledične obravnave v tem postopku nastala velika škoda, ki se bo kazala predvsem v neenakih možnostih za sodelovanje v neuradni in uradni volilni kampanji, saj bo morala pojasnjevati absurdnost pobudnikov zahtev, želela pa bi se ukvarjati z razlago programa za naslednja štiri leta. Nujno je, da sodišče čimprej sprejme odločitev o tem, ali je stranka neustavno delovala in s tem še pred volitvami prepreči nadaljnje sume in natolcevanja v tej smeri ter zlonamerno diskreditacijo stranke v javnosti. Že sam začetek postopka zoper politično stranko zaradi njenega domnevno protiustavnega delovanja namreč pomeni poseg v svobodo združevanja iz 42. člena Ustave RS.¹²

Dokaz:

- članek Dela *Pahor vztraja pri prvem možnem datumu* z dne 9. 1. 2021.

IV. Predlog za povrnitev stroškov postopka

V skladu s 1. odstavkom 34. člena ZUstS v postopku pred ustavnim sodiščem vsak udeleženec nosi svoje stroške postopka, če sodišče ne odloči drugače. Nasprotni udeleženec meni, da so v

¹² Prim. F. Testen: Komentar Ustave Republike Slovenije – Protiustavnost aktov in delovanja političnih strank, E-kurs: 2002.

konkretni zadevi podane okoliščine, na podlagi katerih bi Ustavno sodišče RS moralo odločiti, da mora stroške predmetnega postopka pobudnikom povrniti Vlada RS. Prvenstveno je pri tem treba upoštevati očitno neutemeljenost pobude, ki je bila glede na pomanjkanje izkazovanja pravnega interesa pobudnika in glede na pomanjkljivo navajanje vsebinskih argumentov podana izključno z namenom blatenja stranke v predvolilnem času. Stranka je tako morala zaščititi svoj ugled tudi s podajanjem predmetnega odgovora, zaradi česar so ji nastali stroški po priloženem stroškovniku. Ker se stranka pripravlja na parlamentarne volitve, ki bodo konec aprila, finančna sredstva potrebuje za financiranje svojih dejavnosti in predvolilne kampanje. Glede na vsebino pobude bi bilo najmanj nepravilno, če bi nasprotni udeleženec moral sam nositi svoje stroške tega postopka.

* * *

Glede na vse navedeno nasprotni udeleženec Ustavnemu sodišču RS predlaga, da odloči, kot je bilo navedeno uvodoma.

Ljubljana, 11. 2. 2022

SOCIALNI DEMOKRATI

Stroškovnik:

– obrazložena vloga v postopku - odgovor na pobudo (2. točka tar. št. 7 OT)	1.500 točk
– materialni stroški – pavšal (11. člen OT)	2 % + 1 %
– DDV – vpogled v register zavezancev (12. člen OT)	22 %,
- v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ki tečjo od poteka roka za prostovoljno izpolnitev obveznosti dalje do plačila.

Pirc Musar & Lemut Strle
ODVETNIŠKA DRUŽBA

10.02.2022 15:29 0,863kg 33155	1116 SLOVENIJA LJUBLJANA Pogodba
--------------------------------------	--

www.pirc-musar.si

Likozarjeva 14, SI-1000 Ljubljana

RA 6966 6825 4 SI

VSTAUNO SODIŠČE RS
ŽEETHOVNOVA ULICA 10
1001 LJUBLJANA